ODKRYWAMY HISTORIĘ. KLASA 4
WYMAGANIA EDUKACYJNE R. SZK. 2026/2027

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Co to jest historia?					
1. Czym jest historia?	**Uczeń:** • definiuje pojęcie historia • wskazuje różnice między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością	**Uczeń:** • wyjaśnia, kto zajmuje się badaniem przeszłości • wymienia muzę, która jest patronką historii	**Uczeń:** • na prostym przykładzie przedstawia związki przyczynowo-skutkowe • przedstawia proces badania przeszłości przez historyka	**Uczeń:** • wyjaśnia, dlaczego warto uczyć się historii	**Uczeń:** • wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historiografii
2. Czas w historii	**Uczeń:** • wymienia jednostki czasu, jakimi posługuje się historyk wiek, tysiąclecie • podaje wydarzenie, od którego liczymy czas	**Uczeń:** • umie określić wiek, w którym miało miejsce przykładowe wydarzenie • potrafi uporządkować przykładowe wydarzenia w kolejności chronologicznej	**Uczeń:** • wyjaśnia pojęcie chronologia • wymienia epoki historyczne • rozróżnia daty przed naszą erą i naszej ery i umie je uporządkować chronologicznie	**Uczeń:** • porównuje sposoby mierzenia czasu przez ludzi w przeszłości i współcześnie	**Uczeń:** • podaje przykładowe wydarzenia, od których ludzie liczyli lub liczą obecnie czas • wie, kto podzielił dobę na 24 godziny i godzinę na 60 minut

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
3. Źródła historyczne	**Uczeń:** • podaje definicję źródła historycznego • przedstawia podział źródeł historycznych	**Uczeń:** • potrafi przyporządkować przykładowe źródła historyczne do odpowiedniej grupy • wymienia przykładowe miejsca, gdzie są przechowywane źródła historyczne	**Uczeń:** • wyjaśnia, co to jest dziedzictwo historyczne • wymienia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia, czym zajmuje się archeolog	**Uczeń:** • wyjaśnia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia specyfikę źródeł niematerialnych	**Uczeń:** • podejmuje próbę oceny wiarygodności przykładowego źródła
4. Mapa historyczna i plan	**Uczeń:** • wymienia elementy mapy historycznej • podaje definicję planu	**Uczeń:** • wymienia przykładowe informacje, które można wyczytać z mapy historycznej i planu • pokazuje na mapie i planie określone punkty	**Uczeń:** • wskazuje różnice między mapą a planem • posługuje się mapą historyczną i planem	**Uczeń:** • wyjaśnia, jakie informacje można wyczytać z mapy historycznej, a jakie z planu	**Uczeń:** • porównuje mapy historyczne lub plany tych samych miejsc z różnych okresów i wyciąga wnioski

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Moja mała i wielka ojczyzna					
5. My i nasza historia	**Uczeń:** • posługuje się terminami związanymi z krewnymi • sporządza przykładowe, proste drzewo genealogiczne	**Uczeń:** • posługuje się terminami związanymi z rodziną: powinowaci, pokolenie • wymienia źródła, z których można czerpać informacje o historii rodziny	**Uczeń:** • wyjaśnia, dlaczego osoby w jednej rodzinie mają różne nazwiska • wyjaśnia, czym zajmuje się genealogia	**Uczeń:** • posługuje się terminami związanymi z rodziną: po mieczu, po kądzieli • wyjaśnia różnicę między rodziną a rodem • sporządza przykładowe rozbudowane drzewo genealogiczne	**Uczeń:** • wyjaśnia, dlaczego warto znać historię rodziny • podejmuje próbę oceny, na ile na podstawie historii rodziny można poznać historię kraju
6. Moja mała ojczyzna	**Uczeń:** • wymienia regiony Polski i pokazuje na mapie region, w którym mieszka • opisuje przykładowe charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki	**Uczeń:** • wymienia elementy, którymi różnią się regiony Polski od siebie • wymienia przykładowe legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	**Uczeń:** • opisuje charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki • wymienia legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	**Uczeń** • wyjaśnia, skąd wzięły się różnice między regionami Polski • wyjaśnia, czym jest mała ojczyzna	**Uczeń:** • przedstawia znane postaci, współczesne lub historyczne, związane z regionem, w którym mieszka • przedstawia sposób ich upamiętnienia w regionie

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
7. Moja ojczyzna – Polska	**Uczeń:** • opisuje położenie Polski na mapie • definiuje pojęcie ojczyzna • wymienia symbole państwa polskiego i główne święta państwowe	**Uczeń:** • definiuje pojęcia: naród, obywatel, Unia Europejska • pokazuje na mapie województwo, w którym mieszka • wymienia elementy, które składają się na definicję państwa • rozpoznaje symbole Polski i Unii Europejskiej	**Uczeń:** • rozumie pojęcia: naród, ojczyzna, państwo, obywatel, Unia Europejska • podaje przykłady postawy patriotycznej • wyjaśnia, przy jakich okazjach jest śpiewany lub grany hymn	**Uczeń:** • wyjaśnia różnicę między narodowością a obywatelstwem • wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są związane główne święta państwowe • wyjaśnia, gdzie poza granicami Polski można zobaczyć polską flagę	**Uczeń:** • wymienia trzy inne święta państwowe i wydarzenia z nimi związane • wyjaśnia, co może wpływać na zmianę symboli i świąt państwowych • wyjaśnia znaczenie symboli Unii Europejskiej
III. Narodziny cywilizacji					
8. Od koczowników do osadników	**Uczeń:** • wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w koczowniczym trybie życia • wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w osiadłym trybie życia • wymienia jedno znaczenie ognia dla człowieka	**Uczeń:** • wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka w koczowniczym trybie życia • wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka osiadłego • pokazuje na mapie osady neolityczne • przedstawia rolę ognia dla człowieka	**Uczeń:** • charakteryzuje koczowniczy tryb życia • charakteryzuje osiadły tryb życia • pokazuje na mapie rejon Żyznego Półksiężyca • przedstawia skutki rewolucji neolitycznej	**Uczeń:** • porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia • wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna • poprawnie stosuje terminologię	**Uczeń:** • charakteryzuje wytwory kultury (malowidła, posążki) człowieka pierwotnego

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
9. Pierwsze cywilizacje	**Uczeń:** • pokazuje na mapie rejony, gdzie powstały pierwsze cywilizacje i rejon Mezopotamii • wymienia uprawnienia władcy	**Uczeń:** • wymienia grupy społeczne, które żyły w pierwszych państwach • wymienia rodzaje pisma, którymi posługiwano się w rejonie Żyznego Półksiężyca • wymienia osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii	**Uczeń:** • wyjaśnia rolę rzek w rozwoju pierwszych cywilizacji • charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii • charakteryzuje religię politeistyczną	**Uczeń:** • wyjaśnia rolę poszczególnych grup społecznych w pierwszych państwach • przedstawia rolę pisma w rozwoju pierwszych cywilizacji • wyjaśnia, co to był ziggurat	**Uczeń:** • przedstawia osiągnięcia ludów zamieszkujących Mezopotamię, z których korzystamy współcześnie
10. Starożytny Egipt – kraj faraonów	**Uczeń:** • pokazuje na mapie Egipt i Nil • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowych bogów starożytnego Egiptu • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	**Uczeń:** • wymienia symbole władzy faraona • przedstawia hierarchę społeczną starożytnego Egiptu • przedstawia zwyczaje pogrzebowe Egipcjan • wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	**Uczeń:** • pokazuje na mapie Gizę i Dolinę Królów w Tebach • wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju Egiptu • wyjaśnia symbolikę oznak władzy faraona • charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	**Uczeń:** • charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu • wyjaśnia rolę kapłanów w starożytnym Egipcie • wyjaśnia, jak Egipcjanie wyobrażali sobie bogów • wyjaśnia, co wpłynęło na zwyczaje pogrzebowe Egipcjan	**Uczeń:** • przedstawia wkład polskich archeologów w ratowanie egipskich zabytków

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Dziedzictwo starożytnej Grecji					
11. W krainie Hellenów	**Uczeń:** • pokazuje na mapie Grecję i najważniejsze *polis* • wymienia zajęcia ludności greckiej • wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej	**Uczeń:** • pokazuje obszary wielkiej kolonizacji greckiej • charakteryzuje warunki naturalne panujące w Grecji • wymienia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej	**Uczeń:** • opisuje na mapie położenie Grecji i najważniejszych *polis* • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • charakteryzuje skutki wielkiej kolonizacji greckiej	**Uczeń:** • opisuje na mapie obszary wielkiej kolonizacji greckiej i pokazuje przykładowe kolonie greckie • wyjaśnia, jak warunki naturalne panujące na Półwyspie Bałkańskim wpłynęły na powstanie *polis*	**Uczeń:** • wymienia współczesne miasta, które dawniej były koloniami greckimi, i w miarę możliwości podaje ich greckie nazwy
12. Demokracja ateńska	**Uczeń:** • wymienia formy ustrojowe występujące w greckich *polis* • wymienia kompetencje zgromadzenia obywateli	**Uczeń:** • wymienia grupy społeczne w Atenach • wyjaśnia, na czym polegał sąd skorupkowy	**Uczeń:** • przedstawia rolę Peryklesa w rozwoju demokracji ateńskiej • wyjaśnia, kto był obywatelem Aten • wymienia organy władzy w Atenach i ich kompetencje	**Uczeń:** • charakteryzuje grupy społeczne w Atenach • wyjaśnia, w jaki sposób Ateńczycy bronili się przed wprowadzeniem tyranii • wskazuje na powiązania i zależności pomiędzy organami władzy w Atenach	**Uczeń:** • porównuje znaczenie tych samych terminów w starożytnej Grecji i współcześnie

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
13. Grecy i ich bogowie	**Uczeń:** • wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty • wymienia przykładowe utwory literackie starożytnej Grecji	**Uczeń:** • wymienia formy kultu bogów greckich • wymienia dyscypliny sportowe, w których rywalizowano na igrzyskach • przedstawia cechy charakterystyczne igrzysk olimpijskich	**Uczeń:** • wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów greckich • wymienia autorów dzieł literackich starożytnej Grecji	**Uczeń:** • wyjaśnia genezę teatru greckiego • wyjaśnia rolę wyroczni i igrzysk w życiu Greków • ocenia, czy mitologię uznajemy za dzieło literackie czy religijne	**Uczeń:** • porównuje igrzyska olimpijskie z innymi igrzyskami, które odbywały się na terenie Grecji
14. Nauka i sztuka starożytnej Grecji	**Uczeń:** • wymienia filozofów greckich • wymienia najbardziej znane zabytki sztuki greckiej	**Uczeń:** • charakteryzuje architekturę grecką na przykładzie Partenonu • opisuje sposób wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	**Uczeń:** • wyjaśnia pojęcie filozofia • przedstawia osiągnięcia starożytnych Greków w nauce • porównuje cele wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	**Uczeń:** • charakteryzuje malarstwo wazowe • porównuje sposób wychowania dzieci w Atenach i Sparcie	**Uczeń:** • rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z wychowaniem w Sparcie: „spartańskie warunki”, „lakoniczny sposób mówienia”

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Dziedzictwo starożytnego Rzymu					
15. W starożytnym Rzymie	**Uczeń:** • opisuje położenie Rzymu na mapie • wymienia uprawnienia zgromadzenia, konsula, kwestora i senatu w starożytnym Rzymie	**Uczeń:** • pokazuje na mapie granice imperium rzymskiego w czasie największego rozkwitu • wyjaśnia, kim byli gladiatorzy • przedstawia skutki przejęcia władzy przez Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	**Uczeń:** • wymienia uprawnienia trybuna ludowego, pretora i cenzora • wyjaśnia, w jakich okolicznościach powoływano dyktatora • wyjaśnia, w jakich okolicznościach objęli władzę Juliusz Cezar i Oktawian August	**Uczeń:** • wyjaśnia, co sprzyjało ekspansji starożytnego Rzymu • przedstawia położenie niewolników w starożytnym Rzymie	**Uczeń:** • rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z działaniami Juliusza Cezara: „przekroczyć Rubikon”, „kości zostały rzucone”
16. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	**Uczeń:** • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia zabytki architektury charakterystyczne dla starożytnych Rzymian	**Uczeń:** • wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian • przedstawia funkcje przykładowych budowli rzymskich	**Uczeń:** • wymienia poetów i historyków rzymskich oraz tytuły ich dzieł • wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów rzymskich	**Uczeń:** • przedstawia wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia wpływ kultury rzymskiej na ludy podbite przez Rzymian	**Uczeń:** • podaje przykłady budowli rzymskich, które przetrwały do dzisiaj, i wyjaśnia, czy pełnią one taką samą funkcję

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
17. Narodziny chrześcijaństwa	**Uczeń:** • przedstawia naukę Jezusa • zna definicję religii monoteistycznej	**Uczeń:** • pokazuje Jerozolimę na mapie • przedstawia główne zasady judaizmu	**Uczeń:** • opisuje położenie Palestyny na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia z wczesnej historii Izraelitów • charakteryzuje sytuację Żydów w czasach Jezusa	**Uczeń:** • pokazuje na mapie szlaki wędrówek Żydów • wyjaśnia, czym różnią się judaizm i chrześcijaństwo od innych religii Starożytnego Wschodu	**Uczeń:** • wymienia przykładowe symbole judaizmu i chrześcijaństwa oraz wyjaśnia ich znaczenie
18. Rozwój chrześcijaństwa i zmierzch starożytności	**Uczeń:** • wyjaśnia, co to jest Stary i Nowy Testament • wymienia przykładowe przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	**Uczeń:** • przedstawia działalność św. Pawła • przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim w IV w. • wyjaśnia, co przyczyniło się do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	**Uczeń:** • wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo zyskiwało wyznawców • wyjaśnia, co spowodowało podział cesarstwa na wschodniorzymskie i zachodniorzymskie	**Uczeń:** • przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim i jego zmianę w IV w. • wyjaśnia, co przyczyniło się do zmiany pozycji chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim w IV w.	**Uczeń:** • przedstawia prześladowania chrześcijan za panowania cesarza Nerona i postać św. Piotra

Autorka: Agnieszka Żuberek

© Copyright by WSiP